

ע"פ 6882/14 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלוני, פלוני, פלוני, פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 6882/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

כבוד השופט א' שהם

כבוד השופטת ע' ברון

המערער: פלוני

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל

2. פלוני

3. פלוני

4. פלוני

5. פלוני

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
מיום 3.9.2014 בתפ"ח 17873-06-12 שניתן על ידי
כבוד השופטים: י' כהן - נשיא, ב' ארבל - סג"נ וא'
הלמן

תאריך הישיבה: י"ג בחשון התשע"ו (26.10.2015)

בשם המערער: עו"ד ציון אמיר; עו"ד ענת הדד

בשם המשיבה 1: עו"ד אייל כהן

בשם שירות המבחן: גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (הנשיא י' כהן, סגן הנשיא ב' ארבל והשופט א' הלמן) בתפ"ח 17873-06-12 מיום 3.9.2014, בגדרו הושת על המערער עונש של 10 שנות מאסר בפועל; 24 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים שלא יעבור עבירה מסוג פשע; ופיצוי כספי למתלוננים, הם המשיבים 2-5 לפנינו, לפי הפירוט הבא: פיצוי בסך 100,000 ש"ח למשיב 2; פיצוי בסך 75,000 ש"ח למשיב 3; ופיצוי בסך 5,000 ש"ח לכל אחד מהמשיבים 4-5.

כתב האישום והכרעת הדין

2. ביום 11.6.2012 הוגש נגד המערער כתב אישום, אשר כלל 5 אישומים וייחס לו עבירות רבות מאוד של מעשים מגונים, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); עבירות רבות של מעשים מגונים בקטין מתחת לגיל 14, לפי סעיף 348(א) בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין; ועבירות רבות של מעשי סדום, לפי סעיף 347(ב) בצירוף סעיף 350 לחוק העונשין. עניינם של האישומים בעבירות מין, שנטען כי המערער ביצע בשישה קטינים, אשר חמישה מתוכם היו מתחת לגיל 14 שנים בשעת ביצוע המעשים, ואילו השישי - הוא המשיב 3 - היה מתחת לגיל 16 שנים.

למען הנוחות, יוער כבר עתה כי המערער הורשע במרבית המעשים שיוחסו לו כלפי ארבעה מהקטינים, הם המשיבים 2-5 לפנינו. במקביל, הוא זוכה מכל העבירות באישום השלישי ביחס לקטין נוסף, ועל כן לא נעמוד על עובדות אישום זה. כן זוכה המערער מהעבירות שבהן הואשם באישום החמישי כלפי הקטין הנותר, אשר ייקרא להלן י'.

3. על פי החלק הכללי בכתב האישום, המערער שימש גבאי בבית כנסת (להלן: בית הכנסת), ובחצרו ניהל גלריה, אשר היוותה חלק מבית מגוריו (להלן: הגלריה). בגלריה הוצב מחשב, אשר חובר למצלמות המותקנות בבית הכנסת, ובאמצעותו ניתן היה לצפות במתרחש שם (להלן: המחשב).

על פי עובדות האישום הראשון, המשיב 2, יליד שנת 2000, ביצע עבור המערער עבודות שונות בבית הכנסת תמורת סכומי כסף קטנים. במועד כלשהו בסמוך לחג הפסח בשנת 2010, כאשר המערער העביר למשיב 2 שיעור תפירה, הוא החל ללטף את גבו של המשיב 2 ולמשש את גופו וישבנו. במקביל, הוא סיפר למשיב 2 על חוויות ממגעים מיניים בעברו, והסביר לו אודות קיום יחסי מין בין גבר ואישה. החל ממועד זה ועד לחודש מאי 2012, מגולל האישום מסכת של מעשים מיניים אותם ביצע המערער במשיב 2, לרוב בגלריה, אך פעם אחת גם בחדר השינה של ביתו. כך, תואר כי המערער היה מלטף וממשש את גופו של המשיב 2 באופן כמעט יומיומי, בעת שזה היה מגיע לסייע לו בבית הכנסת. בהדרגה, המערער עבר לגעת במשיב 2 מתחת לבגדיו, להפשיט אותו ולהתפשט בנוכחותו. בהמשך, המערער ביצע פעמים רבות מין אוראלי במשיב 2, ובמקרים רבים אחרים חיכך את איבר מינו בישבנו - כאשר בחלק מהמקרים הדבר נעשה בניגוד להסכמתו של המשיב 2, ותוך התעלמות מבקשתו כי יחדל ממעשיו. במספר מקרים, המערער אף החדיר את אצבעו לפי הטבעת של המשיב 2, וביקש כי יתיר לו להחדיר לשם את איבר מינו, אך המשיב 2 סירב. בכתב האישום צוין עוד, כי כדי להבטיח שהמשיב 2 ימשיך להגיע מדי יום אל בית הכנסת, המערער היה מפתה אותו בדברי מתיקה, כסף ושאר טובות הנאה, כגון רכישת אופניים עבורו ומתן אפשרות לנהוג ברכבו.

4. על פי עובדות האישום השני, המשיב 3, יליד שנת 1996, היה מגיע לבית הכנסת אחת לשלושה שבועות, בתקופה שבין חודש אוקטובר 2010 לחודש אוגוסט 2011, וכן היה מגיע בחופשות ובחגים. בביקוריו, היה לומד עם עמוד 2

המערער ועוזר לו לסדר את הגלריה במוצאי השבת, והמערער נהג ללטף אותו בגבו ולנהל עמו שיחות הנוגעות לבנות המין השני וליחסי מין. בחודש אוגוסט 2011 החל המשיב 3 ללמוד בסמוך לבית הכנסת, ופקד את הגלריה מדי יום בהפסקות הצהריים שלו. הליטופים מצד המערער והשיחות עמו המשיכו לכל אורך תקופה זו. במועד כלשהו במהלך שנת 2011, בהיותם בגלריה, שאל המערער את המשיב 3 אם הוא רוצה שייצא ריר מאיבר מינו. במסגרת הסברו, נישק המערער את המשיב 3 בפיו, ואז ביצע בו מין אוראלי, למרות מספר בקשות מצד המשיב 3 כי יפסיק את מעשיו. בתקופה שלאחר האירוע המתואר, במספר הזדמנויות שונות, ביקש המערער מהמשיב 3 כי יבצע בו מין אוראלי ויראה לו את איבר מינו, אולם המשיב 3 סירב לכך. בעקבות אירועים אלו, תדירות ביקוריו של המשיב 3 בגלריה פחתה, אך בפעמים שבהן הגיע לגלריה, היה המערער מלטף וממשש את גופו ואת ישבנו, ומנשק אותו בפניו.

בשלב זה יצוין, כי לאחר חשיפת מעשיו של המערער, החל המשיב 3 לקבל טיפול במוקד לנפגעי תקיפה מינית. במהלך הטיפול, חשף המשיב 3 שעד לאותו מועד, הסתיר כי בארבעה מקרים שונים ביקש המערער לעסות את גופו, ובמהלך העיסוי הפשיט את מכנסיו של המשיב 3 והחדיר את אצבעו לפי הטבעת שלו. המשיב 3 הדגיש כי בשני המקרים הראשונים לא התנגד למעשה, אולם בשני המקרים האחרים ביקש מהמערער להפסיק, אך זה לא שעה לבקשתו והמשיך במעשיו. בעקבות חשיפה זו, תוקן האישום השני, כך שנכללו בו ארבעה מקרים נוספים של מעשי סדום (להלן: עבירות החדרת האצבע).

5. על פי עובדות האישום הרביעי, המשיבים 4 ו-5 הם אחים, ילידי השנים 1999 ו-2001 בהתאמה (להלן: האחים). במועד כלשהו בין חודש מרץ לבין חודש אפריל 2012, הציע המערער למשיב 4 כי יבוא לעבוד עבורו בבית הכנסת. המשיב 4 סירב, אולם נמלך בדעתו לאחר ששוחח עם המשיב 5, אשר היה מעוניין להצטרף ולעבוד אצל המערער גם כן. על פי המתואר, במהלך היום בו סייעו האחים למערער, הוא ניגש לכל אחד מהם כאשר עמדו בנפרד, וביצע בהם מעשים מיניים, אשר כללו נשיקות על הלחי, ליטופים ומימוש הבטן והגב שלהם מתחת לחולצתם. לאחר אירוע זה, שוחחו האחים ביניהם, והחליטו כי לא ישובו לעבוד עבור המערער, שכן הוא "מכניס להם ידיים". במספר מקרים לאחר מכן, דחו האחים את הצעות המערער להגיע לגלריה.

6. על פי עובדות האישום החמישי, ביום 16.5.2012, רכב המשיב 4 על אופניו יחד עם חברו י' לבית הכנסת, על מנת ללמוד ולהתפלל שם. המערער פגש אותם, והציע להם לראות באמצעות המחשב את חבריהם הלומדים. השניים הצטרפו למערער, ואז מתואר כי הוא נעמד מאחוריהם, הכניס את ידיו מתחת לחולצתם ומישש את החזה והפטמות שלהם. בהמשך לכך, אמר המשיב 4 למערער כי עליהם ללכת ללמוד, והם עזבו את הגלריה ונכנסו לבית הכנסת. בשלב זה, הגיע המשיב 5 לאזור הגלריה בחיפוש אחר אופניו, והמערער הציע גם לו להיכנס לגלריה ולצפות באחיו לומד באמצעות המחשב. כאשר המשיב 5 התיישב ליד המחשב, המערער הכניס יד מתחת לחולצתו ומישש את בטנו. המשיב 5 הודיע אף הוא כי עליו ללכת ללמוד, ועזב אל תוך בית הכנסת. בסוף אותו יום, סיפר המשיב 4 לאמו על נגיעותיו של המערער בו, והיא ביקשה ממנו לא להתקרב אליו עוד. כך נחשפה פרשת העבירות שביצע המערער, והחלה שרשרת האירועים אשר הובילה להגשת כתב האישום מושא הערעור שלפנינו.

7. בתשובתו לכתב האישום, המערער כפר במיוחס לו, וטען כי לא ביצע בילדים שום מעשה בעל אופי מיני. ביום 6.4.2014, הכריע בית המשפט המחוזי את דינו של המערער, לאחר שמיעת ראיות. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בכל העבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום, מלבד העבירות הבאות, מהן זוכה: כל העבירות אשר יוחסו לו במסגרת האישום השלישי; העבירות בהן הואשם כלפי י', במסגרת האישום החמישי; ושתיים מארבע עבירות של החדרת האצבע, במסגרת האישום השני.

8. ביום 3.9.2014, בית המשפט המחוזי גזר את דינו של המערער. בגזר דינו, בית המשפט קבע תחילה כי האישומים מהווים אירועים נפרדים, כך שכל אישום מהווה אירוע שונה שיש לקבוע עבורו מתחם עונש נפרד. מנגד, בית המשפט המחוזי מצא כי יש להתייחס למכלול העבירות המפורטות במסגרת כל אישום כאל אירוע אחד, בשל הקשר ההדוק בין המעשים בכל אישום.

9. לאחר מכן, בית המשפט המחוזי עמד על הערכים המוגנים אשר נפגעו מביצוע העבירות ועל מידת הפגיעה בהם; על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות; ועל מדיניות הענישה הראויה. בית המשפט המחוזי קבע כי הערכים המוגנים אשר נפגעו ממכלול העבירות הם הזכויות לשלמות גוף, כבוד, ביטחון וחירות, וכן הזכות של קטין להגנה על שלמות גופו ונפשו. בית המשפט המחוזי מצא כי הפגיעה המשמעותית ביותר בערכים היא בעניינו של המשיב 2, אשר המעשים המיניים בו בוצעו במשך תקופה ממושכת. כן נקבע כי הפגיעה במשיב 3 היא פגיעה קשה וממשית, ואילו חומרתה של הפגיעה בערכים המוגנים בעניינם של האחים היא מופחתת ביחס לפגיעה במשיבים 2 ו-3.

באשר לנסיבות ביצוע העבירות, בית המשפט המחוזי התייחס למספר שיקולים לחומרה בעניינו של המערער: ראשית, קיומו של תכנון שקדם לביצוע, אשר התבטא בכך שהמערער קנה את ליבם של הילדים באמצעות ממתקים ובדרכים אחרות - כגון האפשרות לצפות על חבריהם במסך המחשב - ורכש את אמונם באופן הדרגתי, במהלך ביקוריהם בגלריה. בית המשפט המחוזי הדגיש כי מעשי המערער לא היו נקודתיים, ובוצעו כלפי מספר קטינים, לאורך תקופת זמן ממושכת; שנית, המערער חדל ממעשיו רק משום שהפרשה נחשפה ולא מתוך חרטה או חזרה לדרך הישר; שלישית, למשיבים נגרמו נזקים משמעותיים. בפרט, המשיבים 2-3 - אשר רק בעניינם הוגשו תסקירי נפגעי עבירה - סבלו מחרדות וסיוטים, ונגרמו להם פגיעות בתחושות הביטחון האישי, בתפקוד השוטף וביכולת לתת אמון בסביבה. עוד נמצא כי עוצמתן של הפגיעות התעצמה נוכח השתייכותם לקהילה חרדית סגורה, שבה עצם העיסוק במיניות הוא טאבו; רביעית, הסיבה שהובילה את המערער לבצע את המעשים הייתה רצונו בסיפוק יצריו. זאת, בין היתר, נוכח העובדה כי סירב לשתף פעולה עם שירות המבחן, כך שלא ניתן היה לבחון את קיומן של סטיות מיניות או מניעים חלופיים; לבסוף, המעשים נעשו תוך ניצול פער הגילאים בין המערער לילדים, ותוך ניצול מעמדו כלפיהם - בפרט, כמי שאחראי על בית הכנסת, היה ביכולתו לרכוש את אמונם ולהביא לכך שיימצא עמם ביחידות, בנסיבות בהן יוכל לבצע בהם את המעשים המיניים באין מפריע.

בהמשך, בית המשפט המחוזי בחן את מדיניות הענישה הראויה בעבירות מין בקטינים, והטעים כי על הענישה בעבירות מסוג זה להיות מחמירה, לאור ההשלכות הקשות - ולעתים ההרסניות - של העבירות על הקטינים שבהם הן מבוצעות. על יסוד הפסיקה הרלבנטית, בית המשפט המחוזי קבע את מתחמי העונש בעבירות בהן הורשע המערער כדלהלן (בצירוף עונשים נלווים): באישום הראשון, בין 7 לבין 12 שנות מאסר; באישום השני, בין 6 לבין 10 שנות מאסר; באישום הרביעי והאישום החמישי, בין 12 לבין 24 חודשי מאסר, לכל אחד מהאישומים.

10. בקביעת העונש המתאים למערער, בית המשפט המחוזי התייחס לכך שלא מתקיימים בעניינו שיקולי שיקום, שכן הוא המשיך לכפור במיוחס לו, לא נטל חלק בהליך טיפולי כלשהו וחייב את המשיבים 2 ו-3 לעמוד במעמד הקשה של מסירת עדות בדבר עבירת מין. עם זאת, בית המשפט המחוזי מצא כי מתקיימות בנסיבותיו האישיות של המערער מספר נסיבות לקולה: המערער היה ללא עבר פלילי, ועד לביצוע העבירות בהן הורשע ניהל חיים נורמטיביים, תפקד

כאיש משפחה ובעל מעמד בקהילה ואף תרם מזמנו ומכספו לזולת; גילו המבוגר של המערער, אשר היה בן 68 במועד מתן גזר הדין; הפגיעה במשפחתו של המערער מריצוי עונשו הממושך; הסבל שהיה מנת חלקה של משפחתו לאורך ההליכים, כאשר הוא שהה במעצר בית בדירת בתו במשך שנתיים; ומצבו הבריאותי הרופף.

על סמך מכלול השיקולים האמורים, בית המשפט המחוזי מצא כי יש לגזור את עונשו של המערער באמצע מתחם העונש שנקבע לעבירות, אך קבע כי אין למצות עמו את הדין לאור הנסיבות לקולה, אשר להן יוחס משקל משמעותי. על כן, הטיל עליו את העונשים המפורטים בפסקה 1 לעיל.

נימוקי הערעור ותשובת המשיבה

11. בערעורו, המערער טוען כי העונש אשר הוטל עליו הוא "קשה מנשוא", וכי בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה בקביעת מתחמי העונש לאישומים השונים. תחילה, המערער טוען כי בקביעת מתחם העונש לעבירות מושא האישום הרביעי והאישום החמישי, בית המשפט המחוזי שגה כאשר קבע מתחם אשר הרף התחתון בו הוא עונש של שנת מאסר בפועל. לעמדתו, מדובר בעבירות אשר נמצאות ברף הנמוך של עבירות המין, והמעשה החמור ביותר המתואר בכל אחד מאישומים אלו הוא אירוע בודד של ליטוף הבטן או החזה מתחת לבגד. המערער הפנה לדברי בית המשפט המחוזי, לפיהם "מדיניות הענישה בעבירות של מעשה מגונה, כלפי קטינים, כאשר המעשים המיניים מצויים ברף הגבוה יותר, בוצעו בתדירות, ולאורך תקופה, כוללת עונשי מאסר בפועל, לצד ענישה מותנית ופיצוי למתלונן". היות שתנאים אלו לא התקיימו בעבירות מושא האישום הרביעי והאישום החמישי, המערער סבור כי לא היה מקום לקבוע בגין מתחם עונש המחייב הטלת עונש מאסר בפועל.

12. באשר לאישום הראשון ולאישום השני, המערער גורס כי בית המשפט המחוזי שגה בחומרה אותה ייחס למעשיו. המערער טוען כי חרף החומרה המאפיינת עבירות מין מטבען, הרי שמעשיו הם ברף התחתון של מעשי הסדום, וזאת מן הטעמים הבאים: הם בוצעו ללא הפעלת כוח או אלימות; הם לא כללו החדרה של איבר המין אלא של אצבע בלבד; ואף המין האוראלי בוצע על ידי המערער במשיבים 2-3, ולא להפך. לעמדתו, יש בכך להקחות את חומרת המעשים ולאבחן אותם ממקרים אחרים של עבירות מין בקטינים, עליהם הסתמך בית המשפט המחוזי בגזר דינו, ולחייב מתחם עונש מופחת בעניינו.

בנוסף, המערער סבור כי בהערכת הנזק שנגרם למשיבים 2-3, בית המשפט המחוזי התעלם מהעובדה שבני משפחתם לא חשו במצוקתם ולא ניכר בהם שינוי התנהגותי טרם חשיפת המעשים - דבר המעיד, לשיטת המערער, על כך שהנזק למשיבים לא היה כה מהותי כפי שתואר בתסקיר נפגעי העבירה. כמו כן, המערער טוען, כי לא היה מקום לקבוע שמשמעות הכחשת אחריותו בפני שירות המבחן היא שהסיבות שהובילו אותו לביצוע המעשים היו לספק את יצריו. לעמדתו, הכחשת ביצוע העבירות בפני שירות המבחן היוותה המשך ישיר לגרסה אותה הציג בהליך המשפטי - לפיה לא התקיימו כל מגעים מיניים בינו לבין הילדים - ואשר הביאה לזיכויו מחלק מהעבירות המיוחסות לו. משכך, המערער סבור כי לא היה מקום לזקוף לחובתו את הכחשתו בפני שירות המבחן. לבסוף, המערער גורס כי עצם הזיכויו מחלק מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום הוא נסיבה שיש לשקול אותה לקולה בקביעת מתחם העונש.

13. כמו כן, המערער טוען כי נסיבותיו האישיות לא זכו למשקלן הראוי בעת קביעת העונש המתאים לו. לשיטתו,

בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל הולם לגילו המבוגר; להיעדרו של עבר פלילי, וביצוע עבירה לראשונה בגיל 65; למצבו הרפואי, ובפרט למחלת הסרטן שהתגלתה בגופו; להרחקתו מביתו במשך שנתיים; לכך שהקפיד על כל תנאי מעצר הבית ללא הפרה; ולכך שתרם רבות מזמנו ומכספו לעזרה לזולת. המערער גורס כי נסיבות אלה מצדיקות הפחתה בעונש המאסר בפועל ובסכום הפיצויים שהושתו עליו. כן הפנה המערער לתסקיר משלים שנערך בעניינו ביום 13.10.2015, ממנו עולה כי בשיחותיו האחרונות עם גורמי הטיפול הודה במעשים, הביע עליהם צער והתעניין בשלומם של אחד המשיבים.

14. ביחס לסכום הפיצויים שנפסקו, המערער סבור כי מדובר בסכום החורג לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים. בנוסף, הוא מדגיש כי מדובר בסכום שאין ידו משגת לשלם, בפרט נוכח הרחקתו למשך מספר שנים מהגלריה שבאמצעותה כלכל את עצמו. על כן, המערער מבקש גם כי יופחת סכום הפיצויים אשר עליו לשלם למשיבים 5-2.

15. מאידך, המשיבה 1 (להלן: המשיבה) טוענת כי יש לדחות את הערעור. לשיטתה, העונש שהוטל על המערער הוא ראוי, ואין בו, כמכלול, סטייה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת. המשיבה מדגישה כי נסיבותיו האישיות של המערער נשקלו כולן על ידי בית המשפט המחוזי בגזר דינו, ולעמדתה התחשבות נוספת במצבו תהיה מנוגדת לאינטרס הציבורי בהרתעתם של עברייני מין. כמו כן, עמדה המשיבה על כך שהמערער כלל לא החל בתשלום הפיצויים למשיבים 5-2.

דיון והכרעה

16. הלכה ידועה היא שלא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש אותו גזרה הערכאה הדיונית, וכי ההתערבות שמורה לאותם מקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (ראו: ע"פ 5355/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (27.10.2015); ע"פ 1569/13 כריים נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.1.2015)). במקרה שלפנינו, לא שוכנענו כי התקיים אחד מהתנאים להתערבותה של ערכאת הערעור בעונש שנגזר, כפי שיפורט להלן.

17. אנו סבורים כי עונשו של המערער ראוי, ומבטא היטב את חומרת העבירות שבהן הורשע. בית משפט זה עמד רבות על כך שמדיניות הענישה בעבירות מין צריכה להיות מחמירה, ולבטא הן את האינטרס הציבורי בהרתעתם של עברייני מין פוטנציאליים, והן את הנזקים המשמעותיים הנגרמים לגופם ולנפשם של נפגעי עבירות אלה (ראו, בין רבים: ע"פ 3479/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (23.7.2015); ע"פ 5949/13 שרחה נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (17.3.2014)). חומרה יתרה נודעת לעבירות מין המבוצעות בקטינים, המתאפיינות בניצול פערי הכוחות האינהרנטיים בין קטין לבגיר ובניצול תמימותו הטבעית של הקטין לסיפוק יצריו של הפוגע. אף הנזקים הנגרמים מעבירות אלו נוטים להיות חמורים יותר, משום שהן פוגעות בנפשו של הקטין בשלב בו טרם התגבשה אישיותו באופן סופי, ומותרות בו צלקות עמוקות (ע"פ 5117/13 וימר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (11.11.2014); ע"פ 2285/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.3.2011)). על כן, הכלל הנוהג בפסיקת בית משפט זה הוא כי במקרים של עבירות מין בקטינים יש להעביר "מסר ברור וחד-משמעי כי הנוטלים לעצמם חירות לפגוע בקטינים צפויים לעונשים כבדים ומשמעותיים" (ראו: ע"פ 8203/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה לט (9.9.2012); ע"פ 1281/06 בורשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (16.4.2008)).

18. דין טענת המערער כי לא ניתן משקל ראוי לכך שהעבירות בהן הורשע אינן מהחמורות, מהבחינה העובדתית, במנעד עבירות המין - להידחות. אכן, ייתכן כי כל אחת מעבירותיו של המערער המפורטות באישום הראשון והשני, כאשר היא נבחנת בפני עצמה, אינה ברף חומרה גבוה ביחס לאותה קטגוריה של עבירות מין - העבירות לא כללו אלימות מצדו, ומעשי הסדום לא כללו החדרה של איבר מינו. אולם, חומרתן של העבירות אינה נבחנת רק ביחס לכל עבירה באופן עצמאי, אלא גם ביחס לכל אירוע, על מכלול העבירות המרכיבות אותו. כאשר אירוע אחד כולל מספר רב של עבירות שחומרתן נמוכה יחסית, הצטברות העבירות עשויה להביא לכך שחומרת האירוע כולו תועמד על רף גבוה (השוו לע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ד' ברק-ארז (29.10.2014)). משקבע בית המשפט המחוזי כי העבירות המפורטות במסגרת כל אישום מהוות אירוע אחד, הרי שאת חומרת מעשיו של המערער יש לבחון גם ביחס לכל אירוע, על נסיבותיו.

19. במקרה שלפנינו, העבירות המפורטות באישום הראשון ובאישום השני ונסיבות עבירתן, מסתכמות לשני אירועים אשר חומרתם רבה, חומרה עליה עמד בית המשפט המחוזי היטב בגזר דינו. לאורך פרק זמן הקרוב לשנתיים, ביצע המערער עבירות מין רבות במשיבים 2 ו-3 ויצר בחייהם שגרה איומה, בה חוללה האוטונומיה שלהם על גופם חזר ונשנה. בפרט נכונים הדברים לגבי המשיב 2, אשר המעשים המגונים בו נעשו באופן כמעט יומיומי. פעולותיו של המערער היו מתוכננות והדרגתיות, כאשר מעשיו הסלימו לאורך התקופה: כך, המערער היה מנצל את קרבתו הראשונית אל הילדים - אשר נבעה מתפקידו - כדי לרכוש את אמונם בדרכים שונות. או אז, היה פוצח במסכת של מעשים מיניים, אשר הלכה והתגברה. תחילה, היה מקיים עם הילדים שיחות בעלות אופי מיני, לאחר מכן המשיך לליטופים על גופם, ובסופו של דבר עבר לבצע מעשי סדום במשיבים 2-3. תיאור המעשים משקף היטב כיצד ניצל המערער את פער הגילאים בינו לבין הילדים, כמו גם את תמימותם, כדי לספק את יצריו - תוך שהתעלם כמעט לחלוטין מרצונותיהם והתמקד ברצונו בפורקן מיני. אף מעגל הילדים שבהם בוצעו המעשים המיניים הורחב בהדרגה, וניתן להניח כי לא היה חדל ממעשיו אלמלא הייתה הפרשה נחשפת על ידי אחד מהילדים.

20. נוסף על האמור, גם תפקידו של המערער - אשר, כאמור, שימש גבאי בית הכנסת - והמקום שבו ביצע את המעשים מהווים נסיבה לחומרה במקרה שלפנינו. במסגרת תפקידו, המערער זכה לאמון הקהילה והילדים, והדבר אפשר לו להימצא איתם ביחידות שעות ארוכות ומשך ימים רבים. לדאבונו, הוא מעל באמון זה כדי לבצע את זממו. כפי שעולה מתסקיר נפגעי העבירה, המשיבים 2-3 סובלים מקושי מוגבר לתת אמון, הנגזר מהפרת האמון החמורה אותה חוו מצדו של המערער. יתרה מכך, העבירות נעשו ברובן בגלריה, המצויה במתחם בית הכנסת ומשויכת אליו - כפי שניתן ללמוד, למשל, מכך שהמחשב בגלריה שימש למעקב אחר המתרחש בבית הכנסת. בית הכנסת מהווה את אחד מעמודי התווך של העולם הדתי אליו משתייכים הילדים. בחייהם של ילדים חרדים, לעולם הדתי - ולמוסדות המסמלים אותו - חשיבות יתירה, ואין צורך להכביר במילים על מרכזיותו של בית הכנסת עבור ילדים אלה. פגיעה בילדים חרדים במוסד דתי כבית כנסת, על ידי מי שנתפס כנציג המוסד, עשויה לערער עבורם מן היסוד את הערכים שעליהם חונכו ואשר לפיהם חיה החברה שבה הם חיים. כמו כן, העובדה שהפגיעה נעשתה בבית כנסת עשויה להעמיד בפניהם קושי מיוחד בהתמודדות עם המעשים שנעשו בהם, שכן מדובר במוסד אשר ככל הנראה יהווה חלק בלתי נפרד מחייהם גם בעתיד. מכלול הנסיבות הללו מחייב יחס מחמיר בקביעת מתחם העונש הראוי לכל אחד מהאירועים, ונחה דעתנו כי מתחמי העונש אותם קבע בית המשפט המחוזי משקפים היטב את חומרת מעשיו של המערער.

21. כמו כן, איננו מקבלים את טענת המערער כי לא ניתן משקל הולם לנסיבותיו האישיות. כל הנסיבות המפורטות בערעור - וביניהן מצבו הבריאותי, גילו והרחקתו ממשפחתו - הוזכרו במפורש בחלק האופרטיבי בגזר הדין, ובית המשפט המחוזי אף הדגיש כי הוענק להן משקל משמעותי, אשר הביא אותו לא למצות את דינו של המערער, חרף

חומרת מעשיו. על כן, אנו סבורים כי אין יסוד להתערבות בעונשו של המערער, ויש לדחות את הערעור בנוגע לחומרת עונש המאסר בפועל.

22. גם דין טענות המערער בעניין סכום הפיצויים שהושת עליו להידחות. ערכאת הערעור תתערב בגובה פיצוי אותו חויב נאשם לשלם במקרים קיצוניים בלבד, כאשר גובה הפיצוי חורג בצורה משמעותית ממדיניות הפיצוי שנקבעה בפסיקה, או מטעם נסיבות כלכליות חריגות (ע"פ 4466/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (8.1.2014)); ע"פ 4641/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (20.11.2013)). לא מצאנו כי סכומי הפיצוי במקרה הנדון גבוהים ממדיניות הפיצוי הנוהגת במקרים דומים, שבהם בוצעו עבירות מין בקטינים לאורך תקופה לא קצרה. למשיבים, ובפרט למשיבים 2-3, נגרמו נזקים משמעותיים, ותכלית הפיצויים להעניק מזור להם ולמשפחותיהם, ולסייע להם בהתמודדותם עם הקשיים הצפויים להם (ראו למשל: ע"פ 9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל, פסקה 103 (30.7.2015)). כמו כן, ליכולתו הכלכלית של עובר העבירה אין כל נפקות בעת קביעת שיעור הפיצוי שישולם לנפגע, ואין בטענה בדבר העדר יכולת כלכלית כדי להצדיק התערבות בסכום הפיצויים שנקבע על ידי הערכאה הדיונית (ראו: ע"פ 4519/11 שיחרזיב נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (4.5.2015)); ע"פ 1310/12 שוורצמן נ' מדינת ישראל, פסקה 42 (3.11.2014)). על כן, אין בידינו לקבל את טענות המערער בדבר יכולותיו הכלכליות. לפני המערער עומדת האפשרות לפנות למרכז לגביית קנסות בבקשה לפריסת סכום הפיצויים לתשלומים (ראו: ע"פ 5761/05 מג'דלאוי נ' מדינת ישראל, פסקה ט(2) (24.7.2006)).

23. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ט בחשוון התשע"ו (11.11.2015).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט